

ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ : การบูรณาการเพื่อจัดหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์

The Traditional Chinese New Year Procession of The God and Goddess of Pak Nam Pho.
The integration for the promotion of knowledge management for Social Studies, religion and
culture for Navamindarajudis Matchim School Nakhon Sawan.

จรินทร์ สิทธิวะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตะวัน กำหอม

วิทยาลัยทองสุข

Jarin Sittiwa

Assistant professor Dr.Naitawan Kumhom

Thong Sook College

Email: ntawan@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 5 กันยายน 2565; วันแก้ไขบทความ 21 ธันวาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 30 ธันวาคม 2565

Received: September 5, 2022; Revised: December 21, 2022; Accepted: December 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ และ 2) เพื่อจัดหน่วยการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอนบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสาร วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 25 คน ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่น ผู้อาวุโส คณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่งเจ้าพ่อ – เจ้าแม่ปากน้ำโพ (เถ่าก๊อ) นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปที่เคยรับรู้หรือที่เคยร่วมในงานประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จำนวน 10 ท่าน และใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Induction) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ประเพณีตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ตรงกับวันตรุษจีนในวันชิวสี่ (วันที่ 4 เดือน 1 ตามปฏิทิน) จะเป็นวันนำองค์เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพออกมาแห่รอบตลาดปากน้ำโพ เพื่อให้ประชาชนชาวปากน้ำโพได้กราบไหว้สักการบูชา เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ครอบครัว และกิจการรุ่งเรือง และการนำองค์ความรู้ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพบูรณาการจัดหน่วยการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา พบว่าจัดการเรียนรู้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีนของจังหวัดนครสวรรค์ ประวัติความเป็นมาของประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ รวมถึงพิธีกรรมความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การกำหนดเรื่องที่ต้องการศึกษา 2.การนำหลักฐานมารวบรวม 3.การนำหลักฐานที่ได้มาประเมินคุณค่า 4.

การนำหลักฐานข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์จัดหมวดหมู่ และ 5.การนำข้อมูลมาเรียบเรียงและการนำเสนอ โดยได้ผลการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ประเพณี, ตรุษจีน, การจัดการเรียนการสอน

Abstract

The purposes of this research are 1) to study Chinese New Year Festival and Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho Procession Festival and 2) to develop Instructional Process by Using Historical Method 5 steps in Social Studies, Religion and Culture, Navamindarajudis Mathchim School, Nakhon Sawan. The research instrument used is qualitative research methodology. By studying the papers, survey methods, observations, group discussions and In-Depth interviews with 25 key informants, including local wisdom scholars, seniors, the organizing committee of Chinese New Year Festival and Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho Procession Festival (Thao Nang), academics and the general publics who had known or participated in Chinese New Year Festival and Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho Procession Festival (Thao Nang), amounting to 10 persons. The data analysis method is Analytic Induction. The results indicate that Chinese New Year Festival and Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho Procession Festival, Pak Nam Pho Chinese New Year Festival, coincides with Forth Day in Chinese New Year (4th day of the 1st month according to the calendar). This day is the day that Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho are brought out to parade around Pak Nam Pho Market, so that people of Pak Nam Pho people can worship for auspiciousness of life, family and business prosperity. And bringing the knowledge of Chinese New Year Festival and Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho Procession Festival to integrate the learning management of Nakhon Sawan Education course. The results indicate that learning management of Chinese ethnic groups in Nakhon Sawan, History of Chinese New Year Festival and Chao Pho - Chao Mae Pak Nam Pho Procession Festival including the rituals and beliefs of the Chinese ethnic group through Historical Method 5 steps as follows. 1) Preliminary Research, 2) Formulating a working hypothesis, 3) Research evidence to support/reject hypothesis, 4) Formulate a thesis statement and 5) Writing a historical account. The results of learning management are good.

Keyword: Tradition, Chinese New Year, Education

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการและเทคโนโลยีส่งผลให้ประชากรโลก ตื่นตัวปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมชนบทมาเป็นสังคมเมืองนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชื่อมโยงกัน อย่างเป็นระบบการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงผู้เรียนต้องมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้นรวมทั้งเลือกรับสิ่งที่ดีงามที่มีคุณประโยชน์ สามารถครองตนอยู่ในความถูกต้องดีงาม เรียนรู้ที่จะเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมโดยยังคงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าแห่งมรดกทางวัฒนา ธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่ปลูกฝัง จิตสำนึกให้ผู้เรียนได้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ศศิธร อินตุน, 2563:7)

แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสังคมไทยที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษา ต่อ รู้จักการประกอบ อาชีพสุจริต โดยกำหนด มาตรฐาน การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง และมีวินัย ในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะกระบวนการโดย เฉพาะทักษะการคิด มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น เพื่อมุ่งผลประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรมย่อมจะ แก้ไขปัญหาได้ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง ของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ เน้นความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ ส่วนการประเมินนักเรียนนั้นพิจารณาจากพัฒนาการ ของนักเรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา หากประมวลองค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทยนำมาจัดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ รู้จากวิถีการดำเนินชีวิต สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสภาพ ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น จัดให้สอดคล้อง กับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาอาศัยกันให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จาก ประเพณี ภูมิปัญญาไทยด้านต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นได้โดยสะดวก โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้าน ที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับประเพณีพิธีกรรมต่างๆ และเป็นที่เคารพนับถือนับว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญที่ควรให้ความสำคัญและส่งเสริม การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้ลักษณะกระบวนการเทคนิควิธีการทั้งหมดในการจัดทำหลักสูตรการจัดเนื้อหาสาระและประมวลประสบการณ์ในหลักสูตรที่จัดทำขึ้น มา

เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนและชุมชน หากหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดเฉพาะก็ย่อมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มากที่สุด ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมให้ผู้มีความรู้ทางด้วยประเพณี ภูมิปัญญา ช่างต้น ซึ่งเป็นบุคคลในพื้นที่มีบทบาทหรือมีส่วนร่วม ร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษาโดยการสืบสานภูมิปัญญา (วัชร เกณฑ์ปัญญา, 2551:45)

สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่ศึกษารายวิชาเพิ่มเติมภูมิปัญญาท้องถิ่น สมรรถนะหลักสูตรส่งเสริมศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ความเข้าใจความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและธุรกิจเกี่ยวกับประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งการสื่อสารเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มี ต่อความสามารถด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการธุรกิจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิดสังเคราะห์การคิดอย่างสร้างสรรค์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบสามารถวางแผนและออกแบบวัฏกรรมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถจัดการและ บริหารธุรกิจภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประเมินประสิทธิผลบนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในทฤษฎีหลักการและเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและธุรกิจด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการวางแผนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการธุรกิจภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการ แก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เผชิญในการปฏิบัติการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและธุรกิจภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่าง สร้างสรรค์และถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและของข้อมูลสารสนเทศเข้าใจ ความสัมพันธ์และปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อธุรกิจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแสวงหาความรู้ประยุกต์ใช้ความรู้ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อ ศักยภาพในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการธุรกิจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนากะบวนการต่างๆจากการฝึกปฏิบัติทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการ จัดการธุรกิจภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสมมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมและ การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการ จัดการธุรกิจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและ ใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆและมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีตลอดจนติดตาม

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาความสามารถด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการธุรกิจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการเรียนรู้การสื่อสารการทำงานการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรมจึงมีความจำเป็นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นฐานที่สำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรม ซึ่งมีกลุ่มย่อยหนึ่งที่สำคัญคือกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะที่ต้องอาศัย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นจุดขายหรือสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหา ประสบการณ์ใหม่ๆประกอบการเรียนรู้การสัมผัสการชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนจากสถานที่นั้นๆรวมถึงกิจกรรมต่างๆและสินค้าและบริการที่สามารถแสดงเรื่องราวในการพัฒนาสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคมโดยสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจสังคมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในแต่ละยุคสมัย (ฤทัยพรรณ ทองจับ, 2565:254-256)

ปัจจุบันประเพณีตรุษจีนปากน้ำโพกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมการขยายตัวทางโครงสร้างของสังคม และปัจจัยต่างๆได้แก่ เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่สนใจและหันไปสนใจสิ่งที่เป็นเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆมากกว่าการเที่ยวงาน ประเพณีด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีตรุษจีนปากน้ำโพและนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของประเพณีในท้องถิ่นซึ่งมีหน่วยการเรียนรู้เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์คือการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดหัวข้อ การรวบรวมข้อมูลตรวจสอบข้อมูลจัดลำดับข้อมูลการนำเสนอโดยการศึกษาประเพณีในท้องถิ่นครั้งนี้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอนเน้นการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้จริง ให้นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามให้แก่ นักเรียน และตระหนักถึง แนวทางการส่งเสริม อนุรักษ์ ประเพณีในท้องถิ่นอย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ
2. เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ผู้วิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนท้องถิ่น ผู้อาวุโสหรือผู้มีความรู้ในท้องถิ่น คณะครู นักเรียน ชาวบ้านผู้ที่เคยเข้าร่วมงานประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 25 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) และทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยวิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ สังเกต การสนทนากลุ่มและนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ พื้นที่ศึกษา คือ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยโดยการศึกษาแบบสำรวจการเก็บข้อมูลทางวิจัย ศึกษาองค์ประกอบต่างๆทางข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบสำรวจแหล่งข้อมูลต่างๆในพื้นที่วิจัย โดยมีการกำหนดเป็นแบบสำรวจแหล่งข้อมูลต่างๆทางวิจัย ดังนี้ แบบสำรวจ (Survey)

- สำรวจสภาพพื้นที่
- สำรวจเส้นทางการเดินทาง
- สำรวจวิถีชีวิตชาวบ้าน
- สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ
- สำรวจพื้นที่การท่องเที่ยวทางบก
- สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

จากผู้การดำเนินงานการออกแบบสำรวจข้อมูลต่างๆ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆ มาสังเคราะห์กลุ่มเนื้อหาข้อมูลต่างๆทางวิจัยและออกแบบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

- แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
- แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structure Interview)
- แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
- แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation)
- และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 แบบดังนี้

2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม ปรับปรุงจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคำตอบตามกรอบแนวความคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 1 ชุด ดังนี้ แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมา ความเชื่อ ประเพณี หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปฏิบัติกันสืบต่อมา

2.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non - Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎีและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้รู้ (Key Informants) และมีจุดสนใจในการสัมภาษณ์ในเรื่องเกี่ยวกับประเพณีตรุษจีนแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถาม ข้อมูลรายละเอียดต่างๆดังนี้

1. ประวัติชุมชนในอดีตและสภาพปัจจุบันของชุมชน
2. วิถีชีวิต
3. ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม
4. ศีลธรรม จริยธรรม
5. สุนทรียศาสตร์
6. อาหารการกิน
7. การแต่งกาย
8. ความรู้ทักษะอาชีพ

2.2 แบบการสังเกต (Observation) แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

2.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปพักอาศัยอยู่กับชุมชน โดยร่วมทำกิจกรรม สังเกต เกี่ยวกับบริบททางวัฒนธรรม เพื่อนำไปกระทำข้อมูลต่อไป

2.2.2 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant Observation) ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตกิจกรรมในชุมชนอยู่ภายนอกที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ อาศัยอยู่ในพื้นที่คือกลุ่มผู้รู้ผู้นำชุมชน คณะครู โดยการกำหนดกลุ่มละ ประมาณ 5 - 10 คน ในพื้นที่ในการสนทนาผู้วิจัยจะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผย และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 1 เรียกว่า การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการ สอบถามข้อมูลจากชุมชน และเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมเอกสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการ สอบถามข้อมูลจากชุมชน และเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในพื้นที่วิจัย พร้อมนำเอกสารข้อมูลต่างๆ มาตีความทางประวัติศาสตร์ ถึงความสอดคล้องเกี่ยวกับเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 เรียกว่า การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้เก็บข้อมูลยึดหลัก “องค์รวม” (Holistic) ตามแนวคิดของ (ในตะวัน กำหอม, 2559:53-56) ดังนั้นผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาภาคสนาม (Field Studies) ประมาณ 2 เดือน เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่ดำเนินงานวิจัยภาคสนาม พื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้เครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการสังเกตกลุ่มผู้สัมภาษณ์ 90 วัน และมีการสนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกับกลุ่มผู้สัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดและทำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การจดบันทึก การอัดเทป และการบันทึกภาพ จัดเป็นหมวดหมู่ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยแล้วดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายและกรอบตามความคิดที่กำหนดไว้ ได้แก่ การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม, 2559:131-144)

(1) การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analysis Induction) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อมูลจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏที่มองเห็นจากการลงภาคสนาม เป็นต้นว่า กิจกรรมในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาพัฒนาตลอดทั้งสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและชนบประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่และหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยให้นำข้อมูลมาจัดจำแนกเป็นประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยและจึงวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี เพื่อมาอธิบายสภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงและบทบาทหน้าที่ขององค์ภายในชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกมากระทบชุมชนดั้งเดิมและนำไปสู่การดำรงอยู่ของภูมิปัญญาพื้นบ้านของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมและทฤษฎีต่างๆ ในการวิเคราะห์ตามการมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดในการวิจัย

สรุปผล

การดำเนินงานวิจัย ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ : การบูรณาการเพื่อจัดหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1. ประเพณีตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ตรงกับวันตรุษจีน ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 1 ตามปฏิทินจีน เป็นประเพณีเกี่ยวกับการไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษ ของคนไทยเชื้อสายจีน โดยเมื่อปี พ.ศ. 2460 – 2462 เกิดโรคห่า (อหิวาตกโรค) ระบาด ทำให้ประชาชนล้มตายเป็นจำนวนมากด้วยเหตุเพราะการแพทย์ การสาธารณสุข สมัยนั้นยังไม่เจริญเท่าที่ควร ชาวบ้านต้องพึ่งพาหมอตามบ้าน หรือจีนแสบจีน แต่ก็ไม่สามารถยับยั้งโรคระบาดได้ ส่วนใหญ่หันไปพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในครั้งนั้นเจ้าพ่อแควใหญ่ (เจ้าพ่อเทพารักษ์) ได้ประทับทรงทำพิธีรักษาโรคด้วยการเขียน “ยันต์กระดาศ” หรือเรียกว่า “ฮู่” ให้ติดตัวหรือปิดไว้หน้าบ้าน และได้นำฮู่เผาไฟเพื่อทำน้ำมนต์ให้ประชาชนดื่มกินและประพรมรอบตลาด บริเวณใดที่ได้ทำพิธีแล้วก็จะใช้ผ้าแดงกันไว้ให้ประชาชนผ่านไปมาเส้นทางนี้ได้ เป็นผลให้การระบาดของโรคหมดไปความศักดิ์สิทธิ์จากปากต่อปากที่เล่าขานและแรงศรัทธา จึงทำให้มีผู้คนศรัทธามากกราบไหว้เพิ่มขึ้นทุกปี

โดยในปัจจุบันได้มีการจัดอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาถึง 105 ปีแล้ว ซึ่งถือว่ามีประวัติอันยาวนานมากที่สุดในประเทศไทย และในปี พ.ศ. 2561 "ประเพณีการแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ" ได้ถูกขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประจำปีพุทธศักราช 2561 ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ครั้งที่ 2/2561 พิจารณาและเห็นชอบประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปี 2561 เพื่อเป็นหลักฐานสำคัญของชาติ รวมทั้งปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ซึ่งงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ จัดอยู่ในประเภทที่ 3 คือ ลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเพณีถือเป็นแนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้ประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 22)

2. การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้รายวิชานครสวรรค์ศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม

การบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ในการจัดการเรียนรู้รายวิชานครสวรรค์ศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า จากการที่ได้ศึกษาประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ได้นำความรู้มีสร้างหน่วยกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการจัดการเรียนรู้ดังนี้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ตลอดจนทราบบอกถึงรูปแบบการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นได้เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อภิปรายผลดังนี้

ชาวจีนอพยพเหล่านั้นได้มาอาศัยอยู่ใน ตำบลปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ พวกเขาจึงได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมจน กลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย อีกทั้งในปัจจุบันลูกหลานชาวจีนที่อาศัยอยู่ในตำบลปากน้ำโพก็ยังคง สามารถปรับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้เข้ากับประเพณีวัฒนธรรมของไทยได้อย่างกลมกลืน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดจากบรรพบุรุษของตน คือประเพณีปากน้ำโพ ตรงกับวันตรุษจีน ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 1 ตามปฏิทินจีนเป็นประเพณีเกี่ยวกับการไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษ ของคนไทยเชื้อสายจีน ทำให้ทั้งชาวไทย ชาวจีนกวางตุ้ง ชาวจีนแคะ และชาวจีนแต้จิ๋ว ได้เข้ามาร่วมในขบวนแห่โดยนำเอาศิลปะของตนเข้าร่วมในขบวนแห่ เช่น ขบวนสิงโต ขบวนมังกร ขบวนเอ็งกอ ขบวนล้อโก้ว ฯลฯ และใน พ.ศ. 2510 ชาวไทหน่าได้นำศิลปะการรำถวายเข้ามาในขบวนแห่และได้จัดเป็นประเพณีที่ได้ถือปฏิบัติสืบต่อนั้นมา และตามบริษัท ห้างร้านต่างๆ ได้จัดโต๊ะรับเจ้าทั่วตลาดปากน้ำโพเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อกิจการและครอบครัว ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพปากน้ำโพ สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ดังนี้ **ธีรโชติ เกิดแก้ว (2564:36)** เทศกาลตรุษจีนในตำบลแห่งนี้จะไม่มีประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่แต่หลังจากที่เกิดเหตุการณ์โรคโควิดระบาดครั้งใหญ่ทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากและมีคนจีนกลุ่มหนึ่งนำกระดาษธูป (กระดาษยันต์) จากศาลเจ้าไปเผาไฟแล้วเอาเถ้ากระดาษมาขังน้ำดื่มทำให้หายจากโรคโควิดโรคเป็นที่น่าอัศจรรย์ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อว่าเป็นเพราะฤทธาณาภาพของเทพเจ้าที่ศาลเจ้า และเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณที่เทพเจ้า ช่วยรักษาปัดเป่าโรคภัยให้กับพวกตน พวกเขาจึงได้จัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพในวันที่สามและเวลา กลางวันของวันที่สืบจากเทศกาลตรุษจีนของทุกปี และต่อมางานประเพณีก็ได้ถูกยกความสำคัญให้เป็นงานประเพณี ของชาวนครสวรรค์ในที่สุด และจัดงานกันอย่างยิ่งใหญ่ทุกปี สอดคล้องกับ **พัชร ดินฟ้า(2557:53)** การแห่เจ้าพ่อ-เจ้า แม่ปากน้ำโพ ใช้วิธีการผสมผสานประเพณีความเชื่อที่ถูกสั่งสอนและสั่งสมมาจากบรรพบุรุษคือ การเผยแพร่ องค์ความรู้เกี่ยวกับเทศกาลตรุษจีนกับความเชื่อ การแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในตำบลปากน้ำโพ โดยปลูกฝังความเชื่อที่ว่าถ้าเรามีความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ตลอดจนเคารพนับถือ เจ้าและเทพเจ้า ผลที่ได้รับและสะท้อนกลับมาคือ สิ่งที่เราเคารพสักการะนั้นจะบันดาลสิ่งที่เราต้องการ ให้กับผู้เคารพบูชาตามความประสงค์ ความปรารถนาทุกประการที่ต้องการ ทำให้จัดเป็นกลไกทางสังคม ที่ควบคุมพฤติกรรมและกำหนดให้มีความเชื่อในเรื่องประเพณีความเชื่อการแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้รายวิชานครสวรรค์ศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม

การบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ในการจัดการเรียนรู้รายวิชานครสวรรค์ศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า จากการที่ได้ศึกษาประเพณีตรุษจีนแห่งเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ได้นำความรู้มีสร้างหน่วยกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการจัดการเรียนรู้ดังนี้ นักเรียนมีความรู้ความ

เข้าใจในประเพณีตรุษจีนแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามเทศกาลตรุษจีน หรือจัดทำสาระรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเพณีตรุษจีน สอดคล้องเกี่ยวกับด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเมืองปากน้ำโพและทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้ความรู้ ตระหนัก และห่วงแหน ในประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า ประเพณีตรุษจีนแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ มีความ สอดคล้องกับประวัติความเชื่อในปัจเจกบุคคลในความเชื่อของชนบทร่วมประเพณีที่สืบกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จนถึง ปัจจุบันถึง 105 ปีประเพณีตรุษจีนแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ เป็นประเพณีส่งผลต่อสิ่งอื่นที่มีผลทั้งในด้าน บวกและด้านลบ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการ ผลกระทบต่างๆ ต่อระบบความเชื่อที่เกิดขึ้นประเพณีตรุษจีนแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ในเชิงบวกให้มีการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นให้สืบต่อไป ผู้วิจัยจึงจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการ อนุรักษ์สืบต่อไป

1. ประชาสัมพันธ์ในการจัดประเพณีตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง
2. ส่งเสริมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับการศึกษาทุกระดับชั้น สอดแทรกเนื้อหาความเชื่อ อย่างถูกต้องเกี่ยวกับความเชื่อเทพเจ้าอย่างลึกซึ้ง
3. ส่งเสริมในการให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีตรุษจีนแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งในระบบความเชื่อ และระบบการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กิตตินันท์ เครือแพทย์.(2564).บทวิเคราะห์การดำรงรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนในไทยผ่านสถาบันสำคัญ ทางสังคม An analysis of Chinese cultural identity conservation in Thailand through social institutions Received.สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ในตะวัน กำหม่อม. (2559).การวิจัยประยุกต์ทางวัฒนธรรม เล่มที่ 2. กรุงเทพมหานคร:วิทยาลัยทองสุข
- พัชร ดินฟ้า. (2557).ประเพณีแท้เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพกับผลที่มีต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยเชื้อสาย จีนตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. พิษณุสวรรค์สาร. 9(1), 129-142.
- ฤทัยพรรณ ทองจับ. (2565).ประเพณีชักพระ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านคลองขุดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล.Journal of Roi Kaensarn Academi. 7(1), 253-272.
- วัชร เกณฑ์ปัญญา. (2551).การจัดทำแผนที่แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่.เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศศิธร อินต๋น. (2563). การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น:การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับจัด
กิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่.เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.